

Thema: Verlangen naar een nieuw begin

Voorganger: ds Arjan Noordhoek

Begeleiding: Peter Spreeuwers

Medewerking: Silo Cantorij met piano Nico Lok

Lezingen: Jesaja 9:1-6 en Lucas 1:67-79

Overdenking

Het geboorteverhaal van Johannes de Doper en van Jezus van Nazareth zijn in Lucas heel nauw met elkaar verbonden. Verbonden, daarin zit het woord 'verbond' (het bijbelse woord 'testament'). Israel is het verbondsvolk!

Lucas doet er alles aan om aan te tonen dat de geboorte van Johannes, de lang verwachte zoon van de oude priester Zacharias en zijn even oude vrouw Elisabeth alles heeft te maken met het verbond dat de ENE ooit sloot met zijn volk Israel. Daarin werd eenzijdig afgesproken dat Hij zijn volk trouw zal blijven, in voor- en tegenspoed, in tijden van vroomheid en in tijden van ongehoorzaamheid.

En als er straf wordt uitgezeten daar ver weg 'By the Rivers of Babylon', dan herinnert de profeet Jesaja het volk er aan dat de tijden van oorlog en geweld voorbij zullen gaan en dat er weer herstel zal volgen. Niet omdat het volk het nu allemaal begrepen heeft en zo trouw is, nee, omdat Hij trouw blijft met wat Zijn hand is begonnen. Dat werd al beloofd daar op weg van Egypte, het slavenhuis, naar het Beloofde Land. Dat werd geleerd op alle joodse scholen! En daarom kon Maria het zingen toen de engel bij haar op bezoek kwam (we lazen haar beroemde Magnificat vorige week) . Zij zong zich vrij, was bereid om mee te doen me Gods plan! Zij was te jong, haar tante Elisabeth was te oud om nog kinderen te krijgen, maar de God van Trouw laat zo zien dat Hij niet van menselijke beperkingen afhankelijk is , maar dat Zijn werk doorgaat.

De lofzang van vader Zacharias is minder bekend, maar net zo intensief als het Magificat van Maria. Het lied grijpt terug op de geschiedenis van Israel, op de bevrijding van het slavenvolk en de gedane beloften op weg naar de vrijheid.

Een reddende kracht heeft hij voor ons opgewekt uit het huis van David, zijn dienaar, 70 zoals hij van oudsher heeft beloofd bij monde van zijn heilige

profeten: 71 bevrijd zouden we worden van onze vijanden, gered uit de greep van allen die ons haten

Maar dan gebeurt er iets bijzonders: Zacharias past de woorden van zijn op school geleerde lied over de daden en de beloften toe op zijn eigen pasgeboren zoon. Als hij na 9 maanden eindelijk weer kan spreken (stembanden die niet werken!) zegt hij : Johannes moet hij heten: GOD IS GENADIG en niet naar hem genoemd worden (Zacharias = GOD GEDENKT).

Zacharias is een oude man, een priester, net vader geworden, maar wat zijn lofzang zo bijzonder maakt is dat hij ook een vertegenwoordiger is van een volk dat onderdrukt wordt door een vreemd regiem, de Romeinen waren de baas. Hun godsdienst was duidelijk niet gericht op de God van trouw en herstel.

Zacharias zingt niet alleen de lof, hij is ook profeet en voorspelt dat zijn zoon Johannes en zijn neef Jezus, allebei uit het huis van David, de wereld zullen gaan veranderen. De wereld, ja, niet alleen Israel, het wordt een zaak van de hele mensheid.

Zo sluit hij naadloos aan bij wat Jesaja zei in tijden van ballingschap, dat er een licht zal gaan schijnen voor wie in duisternis zijn. En duisternis is wat anders dan donkerte. Gisteren zei onze pastor Regien Smit op deze plek bij het ouderen kerstfeest: duisternis staat voor een gevallen staat van zonde, waar jij en ik alleen niet meer uit kunnen komen. Daar moet en zal het Licht schijnen!

Dat wordt de taak van zowel Johannes, de wegbereider, als Jezus die zelf de Weg wilde zijn. Dat brengt ons ook op het verschil tussen Johannes en Jezus.

Jaren geleden waren Algert en ik in Damascus, de hoofdstad van Syrië, toen het nog geen onveilige stad van oorlog was. We stonden in de grote moskee bij het graf van Johannes de Baptist, de Doper. Een heilige plek voor moslims en voor christenen. Maar van Jezus is geen graf! Hij leeft in mensen en is als een 'verlangen in ons ingeplant' zo noemt Huub Oosterhuis het ergens.

Mensen uit alle landen die verlangen naar een nieuw begin. Maar een nieuw begin is altijd ook gebouwd op wat in het verleden is geweest. Wat jij en ik meemaken of hebben meegemaakt is vaak zo bepalend over wat we nog verlangen en nog willen toestaan aan licht, aan heling, aan verlangen.

We hebben het hier vaker gezegd: *de ziel is het centrum van verlangen*, dus ook van verdriet als het verlangen niet wordt waargemaakt. En we laten ons vaker leiden door ons verdriet dan dat we ons verlangen met elkaar durven te delen en wakker willen houden. Aanpassen aan de omstandigheden, aan het gemis,

aan het niet bereikte ligt vaak meer voor de hand dan volhouden in het gebed en de lofzang van de hoop. Hoe staat het ook al weer in dat levenslied van Huub Oosterhuis:

*De mensen hebben zorgen, het brood is duur, het lichaam zwaar,
en wij verslijten aan elkaar.*

Maar dan komen vandaag Jesaja en Zacharias op ons pad, ze komen ons tegemoet met verlangen en geloof, met hun zang en met hun woorden.

En wij zongen het hen vandaag na:

Komt, verwondert u hier, mensen, ziet, hoe dat u God bemint,

ziet vervuld der zielen wensen, ziet dit nieuwgeboren kind !

Ziet, die 't woord is, zonder spreken, ziet, die vorst is, zonder pracht,

ziet, die 't al is, in gebreken, ziet, die 't licht is, in de nacht,

O Heer Jesu, God en mense, die aanvaard hebt deze staat,

geef mij wat ik door U wense, geef mij door uw kindsheid raad.

Als we die Jezus, dat Christus-Kind kunnen ontvangen, maken we weer verbinding, verbond, met het kind is ons. Dat zal altijd blijven verlangen, omdat het niet anders kan. Omdat het nog niet is afgehaakt door de warboel en waanzin van de zogenaamde 'grote mensen'. Dat kind heeft het nog, die echte kleuren, die nog niet zijn verkleurd, nog niet grauw zijn geworden door een harde wereld.

Wie dat nog kan zien, dat kind kan vinden, die ontmoet niet alleen de ander, maar ook zichzelf. In zijn diepste zijn, in hoe jij en ik door de Barmhartige bedoeld zijn. Steeds verlangend naar een nieuw begin, met kennis van wat er was en wat Hij reeds in de geschiedenis deed. Hij, die niet zal loslaten wat Zijn hand is begonnen.

Wie zijn wij zonder het Kind, en wie is Hij zonder ons?

Hij vraagt ons niet los te laten wat Hij ons heeft beloofd.